

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petr Průchy v právní věci žalobce **L. K.**, zast. JUDr. Lubomírem Müllerem, advokátem, se sídlem Praha 9, Bryksova 939/37, proti žalované **České správě sociálního zabezpečení**, se sídlem Praha 5, Křížová 25, o žalobě proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení, ze dne 18. 6. 2002, č. j. x,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 18. 6. 2002, č. j. x **se zrušuje** a věc **se vrací** k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** uhradit žalobci na nákladech řízení částku 3650 Kč, a to k rukám jeho zástupce JUDr. Lubomíra Müllera, advokáta, ve lhůtě do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalované ze dne 18. 6. 2002 byla v řízení o žádosti podle zákona č. 261/2001 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky účastníkům národního boje za osvobození, politickým vězňům a osobám z rasových nebo náboženských důvodů soustředěných do vojenských pracovních táborů (dále též „zákon č. 261/2001 Sb.“, nebo jen „zákon“) přiznána žalobci peněžní částka 132 000 Kč za dobu věznění od 29. 10. 1981 do 29. 10. 1983 a zamítnuta žádost o poskytnutí jednorázové peněžní částky za dobu věznění od 25. 10. 1984 do 25. 10. 1987 s odůvodněním, že nárok na poskytnutí jednorázové peněžní částky žalobci za dobu věznění od 25. 10. 1984 do 25. 10. 1987 nevznikl, protože rozhodnutí č. j. 5 T 370/84, ze dne 17. 12. 1984, vydané Vojenským obvodovým soudem v Brně ve spojení s usnesením Vyššího vojenského soudu v Táboře, ze dne 17. 1. 1985, sp. zn. 1 To 4/85, o věznění žalobce v uvedené době nebylo zrušeno

podle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „zákon č. 119/1990 Sb.“), nebo podle zákona č. 198/1993 Sb., o protiprávnosti komunistického režimu a o odporu proti němu (dále též jen „zákon č. 198/1993 Sb.“).

Žalobce podal proti tomuto rozhodnutí včas opravný prostředek (který je podle nyní platné právní úpravy posuzován jako žaloba) u věcně a místně příslušného Vrchního soudu v Olomouci, v němž popsal, že byl vězněn celkem dvakrát, přičemž za první věznění od 29. 10. 1981 do 29. 10. 1983 mu byla přiznána jednorázová částka 132 000 Kč a tato částka není předmětem sporu, zatímco v případě druhého věznění od 25. 10. 1984 do 25. 10. 1987 bylo poskytnutí jednorázové peněžní částky odmítnuto s poukazem na to, že ke zrušení odsuzujícího rozsudku v tomto případě nedošlo na podkladu § 30 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb., a právě částka za toto druhé věznění je předmětem sporu. K tomu žalobce dále uvedl, že rozsudek Vojenského obvodového soudu Brno, ze dne 17. 12. 1984, sp. zn. 5 T 370/84, ve spojení s usnesením Vyššího vojenského soudu Tábor, ze dne 17. 1. 1985, sp. zn. 1 To 4/85, byl ve skutečnosti zrušen nadvakrát. Pokud jde o výrok o trestu, byl zrušen v řízení podle § 4 zákona č. 119/1990 Sb. usnesením Vojenského obvodového soudu Brno, ze dne 16. 1. 1992, sp. zn. 3 Rtv 96/91, ve spojení s usnesením Vyššího vojenského soudu Tábor, ze dne 12. 2. 1992, sp. zn. 3 Rtvo 3/92. Pokud jde o výrok o vině, byl zrušen na podkladě stížnosti ministra spravedlnosti rozsudkem Nejvyššího soudu ČR, ze dne 26. 1. 2000, sp. zn. 7 Tz 182/99. Podle vyjádření žalobce dosáhl žalobce teprve tímto rozsudkem plné rehabilitace, přičemž Nejvyšší soud ČR musel zrušit jako nedůsledná rehabilitační rozhodnutí i všechna související rozhodnutí z roku 1992.

Žalovaná ve vyjádření k žalobě poukázala na to, že žalobci přiznala jednorázovou peněžní částku ve výši 132 000 Kč za jeho věznění v době od 29. 10. 1981 do 29. 10. 1983 a zamítla jeho žádost o poskytnutí jednorázové peněžní částky za jeho věznění v době od 25. 10. 1984 do 25. 10. 1987 z důvodu, že rozhodnutí o tomto věznění nebylo zrušeno ani podle zákona č. 119/1990 Sb., ani podle zákona č. 198/1993 Sb. K tomu žalovaná dále uvedla, že žalobce ke své žádosti mj. přiložil rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. 1. 2000, sp. zn. 7 Tz 182/99, který ke stížnosti pro porušení zákona, podané ministrem spravedlnosti v žalobcův prospěch, zrušil rozsudek Vojenského obvodového soudu Brno, ze dne 17. 12. 1984, sp. zn. 5 T 370/84, ve spojení s usnesením Vyššího vojenského soudu v Táboře, ze dne 17. 1. 1985, sp. zn. 1 To 4/875 a další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující a žalobce podle § 226 písm. b) tr. ř. zprostil obžaloby pro skutek kvalifikovaný jako trestný čin nenastoupení služby v ozbrojených silách. Stížnost pro porušení zákona nebyla podána podle § 30 odst. 2 zák. č. 119/1990 Sb. Z uvedených důvodů žalovaná navrhla, aby soud napadené rozhodnutí potvrdil.

Vrchní soud v Olomouci o této věci nerozhodl do 31. 12. 2002 a proto byla daná věc tímto soudem postoupena Nejvyššímu správnímu soudu podle ust. § 132 zák. č. 150/2002 Sb. (soudní řád správní – dále jen „s. ř. s.“), podle něhož nestanoví-li zákon jinak, věci správního soudnictví, v nichž nebylo rozhodnuto do dne účinnosti tohoto zákona (1. 1. 2003) a v nichž byla dána věcná příslušnost k řízení vrchním soudům, nebo Nejvyššímu soudu, převezme a dokončí Nejvyšší správní soud. Podle ust. § 129 odst. 2 s. ř. s. postupuje Nejvyšší správní soud v tomto řízení podle ustanovení části třetí hlavy druhé dílu prvního s. ř. s.. Účinky procesních úkonů v těchto řízeních učiněných zůstávají zachovány a posoudí se přiměřeně podle tohoto zákona.

Nejvyšší správní soud podaný opravný prostředek posoudil jako žalobu proti rozhodnutí správního orgánu, o čemž žalobce vyrozuměl a vyzval jej, aby označil

důkazy k prokázání žalobních námitek (žalobních bodů), které uvedl v žalobě. Rovněž vyrozuměl žalovanou k možnosti navrhnout důkazy k vyvrácení žalobních námitek uvedených v žalobě. Výzvou také vyrozuměl žalobce i žalovanou o možnosti dokončit řízení rozhodnutím ve věci samé bez toho, aby bylo nařizováno jednání.

V návaznosti na tyto výzvy žalobce již další důkazy k prokázání žalobních námitek, které uvedl v žalobě, nenavrl a stejně tak ani žalovaný nevyužil svého práva navrhnout další důkazy k vyvrácení žalobních námitek uvedených v žalobě. Vzhledem k mlčky danému souhlasu žalobce i výslovně danému souhlasu žalované s dokončením řízení ve věci bez nařízení jednání, soud rozhodoval o věci samé bez jednání (§ 51 odst. 1 s. ř. s.).

Rozsudkem ze dne 25. 8. 2003, č. j. 2 A 1130/2002 – OL - 26, Nejvyšší správní soud zamítl žalobu žalobce, když především konstatoval, že podle jeho názoru v případě předmětného druhého odsouzení a věznění v konečném důsledku nebylo příslušné (nebyla příslušná) trestní rozhodnutí zrušeno (zrušena) podle zákona č. 119/1990 Sb. o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů, nebo podle zákona č. 198/1993 Sb., o protiprávnosti komunistického režimu a o odporu proti němu, a tudíž žalobci nárok na jednorázový příspěvek za toto věznění podle zákona č. 261/2001 Sb. pro nesplnění zákonných podmínek nevznikl.

V odůvodnění svého rozhodnutí uvedl, že nárok na poskytnutí jednorázové peněžní částky tak zákon váže na současné splnění tří podmínek. Podle citovaného ustanovení musí být splněna jednak podmínka občanství České republiky, dále to, že občan byl na základě rozhodnutí vězněn v době mezi 25. 2. 1948 a 1. 1. 1990 a konečně též podmínka, že rozhodnutí o jeho věznění bylo zcela nebo zčásti zrušeno buď podle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů nebo podle zákona č. 198/1993 Sb., o protiprávnosti komunistického režimu a o odporu proti němu.

Splnění všech těchto tří podmínek žalobce prokázal ohledně odsouzení a věznění v době od 29. 10. 1981 do 29. 10. 1983 a za tuto dobu mu také byla jednorázová peněžní částka přiznána.

Naproti tomu v případě dalšího odsouzení a věznění, a to v době od 25. 10. 1984 do 25. 10. 1987 žalobce stejné podmínky nesplnil.

Z obsahu správního spisu je zřejmé, že v případě tohoto odsouzení a věznění bylo sice rozhodnutí č. j. 5 T 370/84 ze dne 17. 12. 1984, vydané Vojenským obvodovým soudem v Brně, ve spojení s usnesením Vyššího vojenského soudu v Táboře, ze dne 17. 1. 1985, sp. zn. 1 To 4/85, zrušeno nejprve podle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů usnesením Vojenského obvodového soudu Brně, ze dne 16. 1. 1992, sp. zn. 3 Rtv 96/91, ve spojení s usnesením Vyššího vojenského soudu Tábor, ze dne 12. 2. 1992, sp. zn. 3 Rtvo 3/92 (dále jen „rehabilitační rozhodnutí“), a to co do výroku o trestu, následně však byla obě shora cit. trestní rozhodnutí z r. 1984 a 1985 zrušena rozsudkem Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. 1. 2000, sp. zn. 7 Tz 182/99, a to ke stížnosti pro porušení zákona, podané ministrem spravedlnosti v žalobcův prospěch, přičemž současně byla zrušena i příslušná rehabilitační rozhodnutí z r. 1992 ve vztahu k této věci, a to jako tzv. další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, která vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením pozbyla podkladu. Z odůvodnění předmětného rozsudku Nejvyššího soudu ČR je zřejmé, že stížnost pro porušení zákona nebyla podána na podkladě

§ 30 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb., nýbrž na podkladě § 11 odst. 1 písm. f) tr. ř. (překážka věci rozsouzené).

Tím se také případ tohoto druhého odsouzení a věznění zásadně liší od případu prvního (věznění od 29. 10. 1981 do 29. 10. 1983), kde rehabilitační rozhodnutí z r. 1992 ve vztahu k tomuto prvnímu odsouzení a věznění zůstala poprávu zachována (byť v jejich případě obsahově šlo také jen o zrušení výroku o trestu, jako u rehabilitačních rozhodnutí z r. 1992 ve vztahu ke druhému odsouzení a věznění), a kde byla také příslušná jednorázová peněžní částka přiznána.

Ústavní soud ČR nálezem ze dne 6. 12. 2005, sp. zn. I. ÚS 565/03, citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu zrušil, když především uvedl, že pokud ČSSZ a Nejvyšší správní soud v případě druhého odsouzení a věznění odepřením odškodnění porušily princip rovnosti spočívající v tom, že stejné jednání by mělo mít i stejné právní následky, a pokud při svém rozhodování připustily, že stížnost pro porušení zákona ve prospěch stěžovatele měla pro něho horší následky, než kdyby podána nebyla, pak tím porušily právo stěžovatele na soudní ochranu podle čl. 36. odst. 1 Listiny.

Nejvyšší správní soud, respektujíc dle čl. 89 odst. 2 Ústavy ČR závaznost rozhodnutí Ústavního soudu, proto napadené rozhodnutí žalovaného správního orgánu s odkazem na shora uvedený právní názor Ústavního soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, v němž bude žalovaný správní orgán vázán shora vysloveným právním názorem (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

Meritorním posouzením jednotlivých žalobních námitek se Nejvyšší správní soud v daném případě (stejně jako Ústavní soud ČR) za dané procesní situace již zabývat nemůže, jelikož zrušením napadeného rozhodnutí žalovaného správního orgánu (§ 78 odst. 3 s. ř. s.) se znovu otevírá prostor pro posouzení žádosti žalobce žalovaným správním orgánem.

O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., když soud postupoval podle ustanovení § 11 vyhlášky č. 484/2000 Sb. a podle advokátního tarifu (§ 13 vyhl. č. 177/1996 Sb.) a zjistil u žalobce následující náklady řízení: 3500 Kč sazba odměny právního zástupce a 2 x 75 Kč paušální náhrada. K uhrazení částky 3650 Kč byla stanovena přiměřená lhůta.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. května 2006

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu